PRAŽSKÉ DNY OBCHODNÍHO PRÁVA 2024 – ZPRÁVA Z VĚDECKÉ KONFERENCE*

Dne 2. října 2024 se na Právnické fakultě Univerzity Karlovy uskutečnila konference *Pražské dny obchodního práva*, jejímž hlavním tématem byla právní regulace obchodní korporace jako politický nástroj. Příspěvky 15 vystupujících byly rozděleny do 4 bloků – první blok moderovaný JUDr. Robertem Pelikánem, Ph.D., se zaměřoval na účel obchodní korporace z pohledu udržitelnosti a vlivu veřejné moci, v druhém bloku moderovaném doc. JUDr. Danielem Paťkem, Ph.D., LL.M., se příspěvky týkaly monitoringu a komunikace udržitelnosti, třetí blok moderovaný Mgr. Petrou Kotápišovou pojednával o podnikatelích a jejich dodavatelích z pohledu udržitelnosti a závěrečný blok moderovaný doc. JUDr. Lucií Joskovou, Ph.D., LL.M., se zabýval obchodními korporacemi se zvláštním právním režimem. Po každém bloku následovala bohatá diskuse a to nejzajímavější z ní je uvedeno u jednotlivých příspěvků.

Konferenci zahájil děkan Právnické fakulty prof. JUDr. Radim Boháč, Ph.D., přivítáním přítomných a vyjádřil přání, aby se tato obchodněprávní konference stala tradicí a pokračovala i v dalších letech. Poté účastníky přivítala také doc. JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M., z Právnické fakulty UK, která připomněla, že se konference koná za podpory projektu Specifického vysokoškolského výzkumu (SVV) Univerzity Karlovy a rovnou navázala svým příspěvkem, ve kterém se zabývala otázkou, zda může být účelem obchodní společnosti pouze dosahování zisku, anebo je vždy nezbytné též sledování „vyšších" cílů. Josková poukázala na skutečnost, že se stoupajícím důrazem na udržitelnost se čím dál více zdůrazňuje, že obchodní společnosti by neměly být pouze nástrojem k dosahování zisku, ale že jsou ze své podstaty určeny ke sledování jiných, „vyšších" cílů. Důležitým vyšším cílem by pak podle Joskové mohla být právě udržitelnost, které není možné dosáhnout bez spolupůsobení obchodních společností.

Josková zdůraznila, že vymezení účelu obchodní společnosti není teoretickým cvičením akademiků, neboť účel právnické osoby je určující pro nastavení jejích právních poměrů. Účel tak hraje významnou roli pro vhodné nastavení pravidel vnitřní správy společnosti, posuzování odpovědnosti členů volených orgánů či nastavení jejich odměňování. Josková uvedla, že k dosažení systematického propojení účelu existence obchodních společností s cíli udržitelnosti zákonodárce kombinuje dva přístupy, a to ukládání přímých povinností a změnu architektury rozhodování uvnitř společností. Za jeden z nástrojů, jak lze změny rozhodování docílit, je považováno širší vymezení účelu společnosti. V této souvislosti je často zmiňován pojem *corporate purpose* (*raison d'être*), který je ovšem podle Joskové často využíván především marketingově a nevede a ani nemůže vést k výraznému posunu směrem k udržitelnému rozhodování. Josková

* Tato zpráva vznikla v rámci plnění projektu Specifického vysokoškolského výzkumu (SVV) Univerzity Karlovy č. 260 618 „Právní regulace obchodních korporací jako politický nástroj".

© 2025 The Author. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

svůj příspěvek uzavřela tím, že je přípustné založit obchodní společnosti pouze za účelem dosahování zisku, tj. i bez povinného dosahování „vyššího“ cíle.

S navazujícím příspěvkem vystoupil JUDr. Roman Kočí, MBA, MSc., z Univerzity Palackého v Olomouci, který účastníkům přiblížil problematiku zakládání a řízení obchodních společností územně samosprávnými celky. Kočí na úvod připomněl, že obce a kraje mohou na základě § 23 odst. 1 písm. c) zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zakládat obchodní společnosti *„k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností“*. Vždy však může jít pouze o akciovou společnost nebo společnost s ručením omezeným. Kočí upozornil, že obce a kraje chybují při rozhodování týkajících se jejich majetkové účasti v obchodních společnostech, a to zejména v určení věcného orgánu, který má za obec nebo kraj o takové otázce rozhodnout, tj. zda zastupitelstvo, nebo rada samosprávných celků. Zatímco do působnosti zastupitelstva náleží založení společnosti, do působnosti rady zásadně její správa. Je-li obec či kraj jediným společníkem společnosti, tak má rada širší působnost, než když je společníků více. V takovém případě zastupitelstvo deleguje zástupce obce nebo kraje na valnou hromadu společnosti. Kočí dále poukázal na neslučitelnost funkce uvolněného zastupitele kraje s funkcí člena statutárního orgánu a doplnil, že omezení neplatí pro obce a pro dozorčí radu. Uvolněný člen zastupitelstva kraje a obce nemá nárok na odměnu za výkon funkce člena orgánu obchodní společnosti, což je však podle Kočího obcházeno tím, že je do orgánů jmenován neuvolněný zastupitel. Kočí považuje současnou úpravu za neefektivní a nehospodárnou. Jako řešení navrhuje, aby obce a kraje měly zakázáno vytvářet obchodní korporace a být jejich společníky a pro své potřeby zřizovaly jen příspěvkové organizace. Jejich hospodaření by podrobil kontrole NKÚ a účinně by uplatňoval zák. č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Na druhou stranu Kočí zmínil, že největší výhodou zakládání obchodních společností samosprávnými celky je možnost přilákat špičkové zaměstnance – nepodléhají totiž na rozdíl od příspěvkových organizací tabulkovým platům a jejich odměňování tak může být konkurenceschopnější.

Na příspěvek v diskusi reagovala doc. JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D., která poznamenala, že příspěvkové organizace nejsou dostatečně upraveny v platném právu, a proto by nebylo rozumné odpírat obcím a krajům možnost využívat pro své záměry i obchodní společnosti. Dodala, že obchodní společnosti na rozdíl od příspěvkových organizací obcím a krajům umožňují získat další financování prostřednictvím strategického partnera v případě uzavřené společnosti nebo od veřejnosti v případě veřejně obchodované akciové společnosti. Díky tomu pak mohou více uspět v konkurenci. Dalším oponentem navrhovaného řešení byl JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., který poukázal na problém řízení příspěvkových organizací a na absenci dozorčího orgánu, což může vést k ještě většímu zneužívání politického vlivu. Zdůraznil, že špatná správa obchodních společností ze strany obcí a krajů spíše než s jejich formou souvisí s problémem zastoupení (tzv. *Agency problem*).

Třetí příspěvek přednesl JUDr. ICLic. Ronald Němec, Ph.D., z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Zabýval se účelem a smyslem církevních právnických osob a obchodních korporací založených českou Církví římskokatolickou. Němec si ve svém příspěvku položil otázku, zdali církevní právnická osoba má nebo by

měla mít jiný účel než obchodní korporace založená za účelem zisku. Česká Církev římskokatolická je právnickou osobou zapsanou v rejstříku ministerstva kultury a na její fungování se vztahuje také Codex Iuris Canonici z roku 1983. Podle tohoto předpisu se církev vyhýbá neúměrnému zisku a hromadění majetku. Majetek církve má být využíván k dosahování vlastních cílů, což je zejména konání bohoslužeb, zajištění přiměřeného zaopatření duchovních a jiných služebníků, uskutečňování apoštolátu a charitativní činnosti. Němec poznamenal, že církev po roce 1989 nehospodařila efektivně, protože kněží neměli ekonomické vzdělání a s majetkem neuměli nakládat. Církev proto začala zřizovat obchodní společnosti, které mají sofistikovanější vnitřní organizaci a jako statutární orgán lze jmenovat profesionála narozdíl od církevních právnických osob, v nichž statutárním orgánem může být jen farář, tedy většinou osoba bez potřebných kompetencí ke správě cizího majetku. Němec svůj příspěvek zakončil tím, že takto zřizované církevní obchodní společnosti by měly vždy primárně sledovat účel dobra společnosti. V následné diskuzi bylo zpochybněno – i s ohledem na rozpornost jednotlivých Cílů udržitelného rozvoje zpracovaných na půdě OSN (SDGs), zda je možné dobro společnosti specifikovat. Němec souhlasil, že „dobro" se pro každou část společnosti liší, avšak je třeba ho dál hledat a z jednotlivých střípků skládat „dobro" celospolečenské.

Dalším tématem byla bankovní regulace a transmise politických cílů jejím prostřednictvím, kterým do debaty přispěl Mgr. Ing. Daniel Tyraj z České národní banky. Cílem příspěvku bylo poukázat na zásadní vliv bank v ekonomice, zejména jde-li o ekonomiku bez rozvinutého a dostatečně hlubokého kapitálového trhu, ve které hraje úvěrové financování zásadní roli. Tyraj na začátek shrnul postupný vývoj bankovní regulace, regulace kapitálu bank a pravidla pro bankovní obchody. Zmínil, že po finanční krizi v roce 2008 došlo k posílení regulace, ať už šlo o řešení krize bank nebo dalších požadavků na kapitál. Upozornil, že regulace také výrazně zasahuje do pravidel *Corporate Governance* banky (požadavky na volené orgány, pravidla pro fungování výborů, pravidla pro odměňování, interakce s externími auditory atp.). Dále se Tyraj zaměřil na nejnovější vlnu bankovní regulace, která má již zcela zřetelnou souvislost s dosahováním širších politických cílů v oblasti CSR/ESG.

První blok konference uzavřela JUDr. Bc. Martina Černá, LL.M., Ph.D., z Univerzity v Edinburghu s příspěvkem o možnosti a vhodnosti přiznání samostatné právní osobnosti distribuované autonomní organizaci (DAO). Černá na úvod vysvětlila, že DAO představují inovativní způsob podnikání a jde o počítačový program, který je používaný například pro platební systémy nebo správu investic. V řadě oblastí DAO naráží na tradiční koncepci právních pojmů a institutů a dává vyvstat celé řadě obtížně řešitelných otázek – například přiznání právní osobnosti. Černá osvětlila, že hlavní důvody, pro které se o přiznání právní osobnosti DAO uvažuje, nesou určitý politický aspekt. Zejména jde na jedné straně o snahu podporovat inovativní formy podnikání, na druhé straně pak o potřebu zachovávat dostatečnou úroveň právní jistoty, což technologická povaha DAO do značné míry komplikuje. Vedle ekonomické motivace je jako argument ve prospěch samostatné právní osobnosti DAO často uváděna potřeba jakéhosi zastřešení této nové formy podnikání, které by mělo usnadnit interakci zejména obchodních partnerů a veřejnoprávních subjektů s tímto typem socioekonomické entity. Na druhou stranu Černá popsala, že důležitým argumentem proti jsou praktické obtíže

při kontrole a vynucování dodržování právních předpisů ze strany DAO a dále pak není jasné, o jakou právní formu by mělo jít. Kvůli těmto důvodům se Černá prozatím kloní k závěru, že by DAO neměla být přiznána právní osobnost.

V diskusi Černá doplnila, že je teoreticky možné uvažovat o právní odpovědnosti programátorů, kteří stáli na počátku DAO. Tento přístup má však trhliny, protože DAO mohou po spuštění měnit také držitelé účastnických tokenů a s odstupem času je těžké určit, co bylo součástí programu na počátku a co bylo přidáno později. Pelikán dále vyjádřil názor, že by bylo správné alokovat právní odpovědnost tam, kde se kumuluje majetek DAO. Na což Černá poznamenala, že u DAO je často majetek kumulován na kryptoměnových peněženkách nebo účtech. Situace ovšem může být složitější, pokud se DAO rozhodne získávat finanční prostředky skrze účastnické tokeny nabízené široké veřejnosti.

Druhý blok konference otevřela Mgr. Radka Václavíková z Právnické fakulty UK, která se zabývala povinností člena statutárního orgánu monitorovat situaci v obchodní společnosti. Na úvod Václavíková uvedla, že povinnost dohledu je součástí povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře. Porušení této povinnosti pak nutně musí vést k odpovědnosti člena statutárního orgánu za škody způsobené společnosti, kterým se dalo zabránit řádných dohledem. Význam dohledu v dnešní době vzrůstá, neboť pro moderní korporaci je typická delegace (ať již vnitřní či vnější), se kterou je nutně spojená rovněž povinnost dohledu nad delegovanou osobou. Delegováním činností spadajících do obchodního vedení se však statutární orgán nezbavuje samotného obchodního vedení a je za něj stále odpovědný. Václavíková popsala rozhodnutí Nejvyššího soudu (8 Tdo 124/2005), ve kterém byla vyvozena odpovědnost statutárního orgánu, který zcela zanedbal povinnost dohledu nad stavební společností, která zavinila zřícení zhotovované stavby, a kdyby dohled nezanedbal, mohlo se zřícení předejít. Ačkoliv podle Václavíkové v ČR chybí judikatura osvětlující, jakým způsobem by měla být kontrola vykonávána, můžeme se inspirovat například v americké doktríně *Caremark*. Statutární orgán podle této doktríny splní povinnost řádného dohledu, když zajistí informační systém a reporting u kritických aspektů podnikání a následně bude průběžně monitorovat zavedený systém. Václavíková upozorňuje, že podle kritiků je téměř nemožné podle doktríny někoho odsoudit, a lze tak postihovat pouze excesivní případy zanedbání povinnosti dohledu. S tím však autorka souhlasí a tvrdí, že otevřít nůžky pro osobní odpovědnost statutárního orgánu příliš může mít negativní dopad na podnikatelské prostředí (např. snížením motivace osob zastávat pozici člena statutárního orgánu), a proto by vyvozovala odpovědnost až v krajních případech, kdy statutární orgán „zavře oči." V následné diskuzi bylo rozporováno zařazení povinnosti dohledu pod povinnost loajality (jak učinila americká doktrína).

Dále navázala Dr. Rita Simon, LL.M., B.A., z Ústavu státu a práva AV ČR s příspěvkem o víceúrovňovém právním rámci pro komunikaci o udržitelnosti. Simon na úvod popsala, že přechod k udržitelnosti a zelené ekonomice zvýšil tlak na obchodní společnosti, aby méně poškozovaly životní prostředí. S tímto posunem však souvisí také zavádějící prohlášení společností o udržitelnosti svých produktů s služeb, tzv. greenwashing. Ten narušuje nejen rozhodování spotřebitelů, ale paralelně znevýhodňuje společnosti, které skutečně fungují udržitelně, a snižuje jejich motivaci k ekologické

zodpovědnosti. Simon stručně popsala odlišné přístupy v Maďarsku, Rakousku a České republice. Maďarsko má opatření proti greenwashingu již od roku 1997 a v nedávné době vydalo nezávazné pokyny o zelených prohlášeních. Vymahatelnost greenwashingu řeší primárně skrze aktivní Úřad pro hospodářskou soutěž. Opačný přístup zvolilo Rakousko, které finančně podporuje neziskové spotřebitelské organizace, aby mohly efektivně bránit veřejný zájem v oblasti greenwashingu. V kontrastu je pak česká situace, kde dosud nemáme žádnou judikaturu ani podněty k České obchodní inspekci a povědomí společnosti o greenwashingu je nízké. Dále Simon upozornila na současnou fragmentaci evropského právního rámce, který ohrožuje právní jistotu a vnitřní trh. Evropská unie vydala nezávazné pokyny a v současné době se projednává novela směrnice 2024/825 o nekalých praktikách v oblasti greenwashingu, která však podle Simon nepřináší mnoho nového. Největší přínos směrnice vidí v přidání čtyř nových nekalých praktik na černou listinu.

Na konferenci dále vystoupil Mgr. Roman Kuchař z Právnické fakulty UK, který se zabýval ochranou obchodního tajemství a důvěrných informací v rámci podávání zpráv o udržitelnosti. Příspěvek se věnoval primárně obsahovým výjimkám z informační povinnosti relevantních účetních jednotek v rámci podávání zpráv o udržitelnosti. Kuchař popsal, že zpráva o udržitelnosti je na základě zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví, samostatným oddílem výroční zprávy a jejím účelem je poskytnout informace o dopadech konkrétní společnosti na udržitelnost. Dále se Kuchař zaměřil na situace, kdy společnost nemusí zveřejňovat utajované nebo citlivé informace, i když jsou považované za významné. Společnost však vždy musí zajistit, aby vynecháním těchto informací nebyla narušena celková relevance zprávy o udržitelnosti.

Druhý blok konference uzavřela Mgr. Magdalena Hamáčková z Právnické fakulty UK, která se zaměřila na klamavé opomenutí jako greenwashingové jednání. Hamáčková na úvod přiblížila, že na rozhodování zákazníků mohou mít vliv nejen soutěžitelem sdělené informace, ale i klamavá opomenutí, tedy informace zejména zatajené, nesrozumitelné či nejasné. Jednání klasifikovatelné jako greenwashingové může být podle Hamáčkové klamavým opomenutím, pokud soutěžitel neuvede podstatné environmentální informace týkající se prodávaného zboží nebo služeb, poskytne informace nejasným nebo nesrozumitelným způsobem a současně pokud má takové jednání schopnost ovlivnit nebo přímo ovlivní spotřebitele při rozhodování o koupi. Hamáčková dále vyjádřila naději na změnu díky projednávané unijní směrnici o environmentálních tvrzeních, která by mohla přinést povinnost zohlednit všechny komponenty produktu, celkový životní cyklus a činnost spotřebitele při komunikaci výrobků a služeb. Na závěr vyjádřila Hamáčková názor, že *carbon offsetting* by měl být krajním mechanismem pro případ, že společnost nemá jinou variantu jak přispět k udržitelnosti.

Odpolední část konference otevřel Mgr. Martin Novák z Právnické fakulty UK příspěvkem o občanskoprávní odpovědnosti společností v rámci náležité péče v oblasti udržitelnosti. Novák se ve svém vystoupení zaměřil na směrnici 2024/1760 o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti, která jde nad rámec předchozích reportingových povinností a ukládá velkým společnostem, aby dohlížely na dodržování lidských práv a předpisů na ochranu životního prostředí ve svých hodnotových řetězcích. Podstatnou součástí směrnice je i nově zavedená občanskoprávní odpovědnost společností za škody

způsobené nedodržením náležité péče. Společnost bude odpovědná za škodu způsobenou jiným osobám, pokud úmyslně nebo z nedbalosti poruší povinnosti stanovené směrnicí, není však odpovědná za své smluvní partnery. Problém úpravy vidí Novák v nejasnosti okolo důkazního břemene, aplikace směrnice na případy bez bezprostředního dopadu na konkrétní osoby, a především v kolizi s nařízením o rozhodném právu (nařízení 864/2007 Řím II). Novák také doplnil, že ve Francii, která zavedla vlastní vnitrostátní úpravu, již proběhlo několik soudních sporů, ale žádný neměl přeshraniční prvek, a není tedy jasné, jak by se řešila kolize s unijním nařízením o rozhodném právu.

Následoval příspěvek o právní odpovědnosti dodavatelů za mzdy zaměstnanců poddodavatele v českém a italském právu přednesený Dr. Massimilianem Pastorem, MA. Příspěvek se zabýval aspekty odpovědnosti dodavatele za mzdové nároky zaměstnanců poddodavatele zakotvenou směrnicí 2014/67 o vymáhání. Cílem regulace je podle Pastora posílit postavení zaměstnanců v nižších patrech dodavatelských řetězců, kteří často pocházejí ze zemí s menší právní ochranou a nižšími mzdami. Na základě § 324 písm. a) zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který transponuje unijní směrnici do českého práva, ručí dodavatel za mzdové nároky zaměstnanců poddodavatele v rozsahu, v jakém se za kalendářní měsíc podíleli na smluvním plnění pro dodavatele, a to až do výše měsíční minimální mzdy. Přičemž v řetězcích o více poddodavatelích ručí společně a nerozdílně i dodavatel na nejvyšší úrovni. Aktivně legitimováni nejsou pouze zaměstnanci, ale také například závislí živnostníci. V diskusi Pastore dodal, že jde o velmi využívaný institut zvláště ve stavebnictví, kde si dodavatelé před vyplacením odměny často vyžádají certifikát dokládající, že jejich poddodavatel má v pořádku mzdové nároky, aby předešel potenciálním žalobám ze strany jeho zaměstnanců.

Třetí blok konference uzavřela JUDr. Aneta Hourová z Právnické fakulty UK s příspěvkem o využití inovativní metody *Best Value Approach* pro hodnocení nabídek v zadávacím řízení se zaměřením na prvek udržitelnosti. *Best Value Approach* je komplexním přístupem k zadávacímu řízení, který klade důraz na ekonomickou výhodnost nabídky, kvalitu dodavatele, přidané hodnoty zadavateli a úplné naplnění účelu zadávacího řízení. Tento koncept, založený na výběru dodavatele podle nejlepšího poměru kvality a ceny, byl vyvinut v USA a poté byl převzat v evropských zemích, včetně České republiky. Podle Hourové je právě metoda *Best Value Approach* ideální pro veřejné zakázky, v nichž se zadavatel snaží o maximální udržitelnost v daném segmentu. *Best Value Approach* počítá s tím, že zadavatel není odborníkem, proto odborníka hledá a ten mu prezentuje své dovednosti, zkušenosti a přidanou hodnotu. V praxi to pak podle Hourové znamená, že zadavatel bude v rámci hodnocení bonifikovat právě ty dodavatele, kteří upřednostňují trvalou udržitelnost a mají zkušenosti s ochranou životního prostředí. Případně je podle ní v rámci metody *Best Value Approach* možné využít právě odbornosti dodavatele, který v rámci hodnocení musí identifikovat oblasti ke zlepšení a navrhnout efektivní řešení (např. jak snížit spotřebu energie, zvýšit životní cyklus stavby, servisní zásahy, recyklaci apod.). V diskusi Hourová doplnila, že kritérium udržitelnosti nemusí být stanoveno už v zadání a dodavatel si může aspekt udržitelnosti najít v zadání sám.

Poslední blok zahájil Mgr. Dominik Ilichman z Právnické fakulty UK, který se zabýval otázkou, kdy je online platforma právně odpovědná za sdílení nezákonného obsahu svými uživateli. Na úvod Ilichman popsal, že online tržiště, sociální sítě, nebo

platformy sdílené ekonomiky získaly v dnešní společnosti a ekonomice infrastrukturní postavení a hrají nezastupitelnou roli v ekonomické, sociální i environmentální udržitelnosti. Obchodní společnosti provozující tyto online platformy přišly v posledních 20 letech s novým podnikatelským modelem, který je typický svými vícestrannými vztahy (např. podnikatelský uživatel, online platforma, spotřebitel). Podobně jako se společnost v minulosti rozhodla regulovat banky kvůli jejich zásadnímu vlivu na chod ekonomiky, zavádíme dnes zvláštní pravidla pro online platformy. Jednou z hlavních otázek je zvláštní právní odpovědnost online platforem za sdílení nezákonného obsahu jejich uživateli. V příspěvku Ilichman popsal podmínky unijního bezpečného přístavu zakotvené v nařízení 2020/0374, akt o digitálních službách. Online platforma nemůže být právně odpovědná za nezákonné jednání svých uživatelů, pokud o takovém jednání nevěděla a hrála pouze neutrální roli. Následně Ilichman na čtyřech klíčových judikátech Soudního dvora EU popsal, že rozhodujícím kritériem v tom, jestli platforma vystupuje jako neutrální, je hledisko průměrného spotřebitele – ten musí být schopný rozlišit, jestli si zboží kupuje od třetího uživatele platformy nebo od platformy samotné. Pokud takového rozlišení není spotřebitel schopný, hraje platforma aktivní roli a nemůže se schovat do „bezpečného přístavu".

Další příspěvek se týkal zhodnocení transpozice energetických společenství do českého právního řádu, který přednesl Mgr. Jakub Mehl z Právnické fakulty UK. Mehl se zabýval transpozicí dvou klíčových směrnic – směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a směrnice 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou. Mehl nejprve vysvětlil, co jsou energetická společenství a co od nich evropský a český zákonodárce očekává. Zaměřil se na tři podmínky, které energetická společenství musí mimo jiné splňovat, a to přípustnou právní formu, omezující pravidla o rozdělení zisku a omezení hlasovacích práv. Co se týče přípustných právních forem energetických společenství v českém právu, Mehl dospěl k závěru, že s ohledem na požadavek na otevřené dobrovolné členství mohou mít společenství pouze formu spolku nebo družstva a zákonný dovětek o jiné podobné korporaci je nepoužitelný, protože žádná jiná korporace mu nevyhovuje. U úpravy rozdělení zisku Mehl kritizoval zákonnou úpravu, podle které lze v případě družstva maximálně rozdělit 33 % dosaženého zisku, a nikoli až 50 %. Na závěr Mehl kritizoval zákonné omezení, podle kterého může mít jeden člen společenství maximálně 10 % hlasovacích práv, což podle něj může vést k nežádoucí situaci, kdy obce zakládající energetická společenství budou mít minoritní postavení. Navrhuje proto *de lege ferenda* omezení nevztahovat na případy, kde je členem společenství obec nebo kraj.

V diskusi Eichlerová kvitovala, že se zákonodárce neomezil jen na spolky a družstva a ponechal aplikační praxi (ERÚ a soudy) ke zhodnocení, zda další civilní korporace nevyhoví zákonným podmínkám pro energetická společenství. Vysvětlila, že zákonný dovětek o jiné podobné korporaci vznikl jako reakce na spor o tom, zda a případně za jakých podmínek může být energetickým společenstvím i společnost s ručením omezeným. Podle ní tato otázka souvisí s tím, zda zákonná pravidla o vystoupení ze společnosti s ručením omezeným jsou kogentní nebo dispozitivní. Podle ní se názor doktríny v současné době spíše přiklání k závěru, že společnost může případy vystoupení rozšiřovat nad zákonný rámec.

S posledním příspěvkem vystoupila Mgr. Petra Kotápišová z Právnické fakulty UK, která se zabývala podílem spotřebitele na udržitelnosti v kontextu energetického zákona. Podle Kotápišové je snížení spotřeby energie vyráběné z fosilních paliv a využití potenciálu obnovitelných zdrojů energie jedním z důležitých environmentálních cílů a zároveň nástrojem, jak zmírnit dopady vysokých cen energie. Těchto cílů může být dosaženo mimo jiné prostřednictvím komunitní energetiky, tedy decentralizací, na níž se mohou podílet i spotřebitelé. Kotápišová se ve svém vystoupení soustředila na vysvětlení základního právního rámce sdílení elektřiny, postavení aktivního zákazníka a energetických společenství, úpravy smlouvy o dynamickém určování cen a inteligentních měřicích zařízení. Vycházela především z již přijatého Lex OZE II a dosud Poslaneckou sněmovnou projednávaného Lex OZE III. Kotápišová uzavřela svůj příspěvek tím, že nová pravidla by mohla přispět k vyšší motivaci spotřebitelů v energetice podílet se na dosahování udržitelnosti.

Mgr. Dominik Ilichman
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
dominik.ilichman@gmail.com

DOI: 10.14712/23366478.2025.14